डॉ.(श्रीमती) पंकज मित्तल
(पूर्व कुलपति, बीपीएस, महिला विश्वविद्यालय, हरियाणा)
संयुक्त सचिव

Dr. (Mrs.) Pankaj Mittal
(Former Vice-Chancellor, BPS Women University, Haryana)
Joint Secretary

सत्यमेव जयते

विश्वविद्यालय अनुदान आयोग
University Grants Commission
(मानव संसाधन विकास मंत्रालय, भारत सरकार)
(Ministry of Human Resource Development, Govt. of India)
बहादुरशाह ज़फ़र मार्ग, नई दिल्ली-110002
Bahadur Shah Zafar Marg, New Delhi-110002
Ph.: 011-23232055, Telefax : 011-23219716
Email : pankajugc@nic.in | pankajugc@gmail.com

D.O. 14-8/2014 (CPP-II)

28th October, 2014

2 8 OCT 2014

Dear Sir/Madam,

As you might be aware, the Hon'ble Supreme Court of India in its landmark judgment dated 15th April, 2014 in W.P.(Civil) No. 400 of 2012 and No. 604 of 2013 acknowledged the widespread discrimination and deprivation suffered by Transgender Community (TG) in Indian society and ordered a slew of affirmative actions so as to fast-track the realization of their human rights and mainstream the entire community which has been terribly marginalized over centuries.

The judgment has upheld transgenders' right to decide their self-identified gender i.e. male, female or as third gender as a way of safeguarding and enforcing appropriately their rights under the Constitution. Accordingly, you are requested to include a column for transgenders under gender category in all applications, forms, academic testimonials and all other relevant documents processed and issued by your university as well as its affiliated colleges. Further, it is imperative that TG-friendly infrastructure like washrooms, restrooms etc. is created in all HEIs so that students of the community get adequately acclimatized without facing any fear, stigma or shame. You would agree that one effective way of dispelling the myths and secrecy enshrouding the community's sociocultural existence is to introduce chapters / courses borrowed from authentic ethnographic research on transgenders in curriculum at all levels of study as a mandatory component of credits. Finally, I am sure organizing sensitization programmes and awareness workshops for students, teachers, non-teaching staff and even parents of transgender students would go a long way in bringing the community members in the mainstream of life.

I request you to do all it takes to ensure that the students of TG community enrolled in HEIs under your jurisdiction are smoothly and surely acclimatized through above and take any other measure you may think fit. You are also requested to bring it to the notice of the colleges affiliated to your university.

(Pankaj Mittal)

The Vice-Chancellor,
Rashtrasant Tukadoji Maharaj Nagpur University,
Ravindranath Tagore Marg,
Nagpur-440 001.

Registrar
For necessary action.

पुढील आवश्यक कार्यवाहीस्तव
कुलसचिव

२६५५/ २५
ब.क्र.

व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचे २ वर्ष कालावधीचे अभ्यासक्रमांना उच्च शिक्षणासाठी +२ स्तराची समकक्षता निश्चित करणेबाबत...

आवक
महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण ... मंडळ, मुंबई
नोंदणी क्र. 3657
दिनांक - 5 OCT. 2012
कार्यासनाचे क्रमांक ....

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : व्हीओसी-२०१२/५९१/प्र.क्र.२४५(अ)/व्याशि-४,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : २८ सप्टेंबर, २०१२.

संदर्भ : १) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांकःव्हीओसी-२०१२/३३७/प्र.क्र.१६१/ व्यशि-४, दिनांक १६ जुलै, २०१२.
२) सचिव, म. रा. व्य. शि. प. मंडळ यांचे पत्र क्र. मराव्यशिपमं/का-१२/समक-पशैअ/ ३१२४/ २०१२, दिनांक ०१ सप्टेंबर, २०१२ अन्वये सादर केलेला समिती अहवाल.

प्रस्तावना : देशाच्या आर्थिक प्रगतीमध्ये व्यवसाय शिक्षणास अनन्यसाधारण महत्व प्राप्त झालेले आहे. ही काळाची गरज ओळखून राज्य शासनाने व्यवसाय शिक्षणाच्या विकासासाठी अनेक योजना सुरु करण्याचे धोरण अवलंबिलेले आहे. तसेच आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेत टिकून राहण्यासाठी औद्योगिक क्षेत्रात कुशल कामगार वर्गाची गरज निर्माण झालेली आहे. त्यासाठी व्यवसाय शिक्षणाचा दर्जा उंचावणे अत्यंत आवश्यक आहे.

सध्या व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचे व्यवसाय अभ्यासक्रम उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना पुढील शिक्षणाच्या संधी उपलब्ध नसल्याने अशा विद्यार्थ्यांसाठी कुंठीतता घालवून भविष्यात त्यांना रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या जास्त संधी उपलब्ध करुन देणे क्रमप्राप्त आहे. व्यवसाय शिक्षणाचा प्रसार प्रभावीपणे होण्यासाठी व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचे २ वर्ष कालावधीचे अभ्यासक्रमांना उच्च शिक्षणासाठी उच्च माध्यमिक +२ स्तरावरील अभ्यासक्रमांची समकक्षता मिळणे गरजेचे आहे.

व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचे २ वर्ष कालावधीच्या अभ्यासक्रमांना उच्च शिक्षणासाठी उच्च माध्यमिक +२ स्तरावरील अभ्यासक्रमांशी समकक्षता मिळणेसाठी आणि १ वर्ष व २ वर्ष कालावधीचे अभ्यासक्रमांना नोकरीसाठी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांतील अभ्यासक्रमांशी पर्यायी शैक्षणिक अर्हता निश्चित करणेसाठी संबंधित क्षेत्रातील तज्ञ व्यक्ती व शासकीय अधिकारी यांची एक संयुक्त समिती शासनाने गठित केली होती. सदर समितीने याप्रकरणी मंडळाचे अभ्यासक्रमांची कारणमिमांसा केली तसेच सदर विविध स्तरावरील शिक्षण घेतलेले विद्यार्थी, त्यांचेसाठी उपलब्ध रोजगाराच्या संधी, उद्योगधंद्यांसाठी आवश्यक कुशल मनुष्यबळ, शिक्षण घेत असतांना गळती झालेले विद्यार्थी, सेवायोजन कार्यालयातील विद्यार्थी नोंदणी तपशिल, अभ्यासक्रमांना समकक्षता तसेच पर्यायी शैक्षणिक अर्हता दिल्याने विद्यार्थ्यांना होणारे फायदे, राज्यामध्ये व देशामध्ये विविध विभागांनी समकक्षता तसेच पर्यायी शैक्षणिक अर्हता याबाबत निर्गमित केलेले आदेश, व्यवसाय शिक्षणासाठी विविध समितींनी केलेल्या शिफारशी, अभ्यासक्रम राबविताना संस्थांकडून पूर्तता होणेकरीता आवश्यक अटी इत्यादीबाबत सर्वंकष अभ्यासक्रम आढावा घेवून समितीने शिफारशी व आवश्यक अटीसह अहवाल शासनास सादर केलेला आहे. सदर अहवालामध्ये व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचे २ वर्ष कालावधीचे अभ्यासक्रमांना उच्च शिक्षणासाठी +२ स्तराची समकक्षता निश्चित करणेबाबत शिफारस करण्यात आलेली आहे. त्यास अनुसरुन व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचे २ वर्ष कालावधीचे अभ्यासक्रमांना उच्च शिक्षणासाठी +२ स्तराची समकक्षता निश्चित करण्यास मान्यता देण्याबाबतची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

31-12

4. The Government of India, in exercise of its power conferred under section 20(1) of UGC Act 1956, issued directions dated 29th December 2012 entrusting UGC with the responsibility of regulating higher education programme in open and distance learning (ODL) mode. Consequently, Universities/ Institutions desirous of offering any programme through distance mode would require recognition of UGC.

5. As you are aware, the Government of India has envisaged a greater role for the Open and the Distance Education System. The envisioned role may be fulfilled by recognizing and treating the Degrees / Diplomas/ Certificates awarded through distance mode at par with the degrees obtained through the formal system of education. Open and Distance Education System in the country is contributing a lot in expansion of Higher Education and for achieving target of GER, without compromising on quality. Non recognition/ non equivalence of degrees of ODL institutions for the purpose of promotion/ employment and pursuing higher education may prove a deterrent to many learners and will ultimately defeat the purpose of Open and Distance Education.

6. Accordingly, the Degrees/ Diplomas/ Certificates awarded for programmes conducted by the ODL institutions, recognized by DEC (erstwhile) and UGC, in conformity with UGC Notification on specification of Degrees should be treated as equivalent to the corresponding awards of the Degree/Diploma/Certificate of the traditional Universities/ institutions in the country.

(Vikram Sahay) 14/x1
Director(Admn)
Tel: 011 2323 0405
Email: vikramsahay7@gmail.com

Encl: As above

Copy to:

1. Secretary, Government of India, Ministry of Human Resource Development, Department of Higher Education, Shastri Bhawan, New Delhi-110 001.
2. Secretary, All Indian Council for Technical Education, 7th Floor, Chandra Lok Building, Janpath, New Delhi.
3. Secretary, Association of Indian Universities, AIU House, 16 Comrade Indrajit Gupta Marg (Kotla Marg), New Delhi-110002.

आइटम 24

27९५४

Item No- 148

आय-विज्ञानं विमुक्तये

University Grants Commission
Bahadur Shah Zafar Marg
New Delhi-110 002

F. No. UGC/DEB/ 2013
Dated 14.10.2013

The Registrar/Director
Of all the Indian Universities
(Deemed, State, Central Universities/
Institutions of National importance)

Subject: Equivalence of Degrees awarded by Open and Distance Learning (ODL) Institutions at par with Conventional Universities/ Institutions

Sir/ Madam,

There are a number of Open and Distance Learning Institutions (ODLIs) in the country offering Degree/ Diploma/Certificate programmes through the mode of non formal education. These comprise Open Universities, Distance Education Institutions (either single mode or dual mode) of Central Universities, State Universities, Deemed to be Universities, Institutions of National Importance or any other Institution of Higher learning recognized by Central/State/Statutory Council/Societies registered under the Society Registration Act 1860.

2. A circular was earlier issued vide UGC letter F1 No- 52/2000(CPP-II) dated May 05, 2004 **(copy enclosed)** mentioning that Degrees/Diplomas / Certificates/ awarded by the Open Universities in conformity with the UGC notification of degrees be treated as equivalent to corresponding awards of the traditional Universities in the country.

3. Attention is also invited to UGC circular No F1-25/93(CPP-II) dated 28th July 1993 **(copy enclosed)** for recognition of degrees and diplomas as well as transfer of credit for courses successfully completed by students between the two types of universities so that the mobility of students from Open University stream to traditional universities/ institutions is ensured without any difficulty.

विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे पत्रास मान्यता प्रदान केली.

बाब क्र. २६: Transgender Community (T.G) या भारतीय नागरीकांना विद्यापीठाच्या शैक्षणिक विभागात, संचालीत महाविद्यालयात व संलग्नीत महाविद्यालयात प्रवेश देण्याबाबत विद्यापीठ अनुदान आयोग यांचे पत्र क्रमांक D/O/१४/२०१४(CPP-II) दिनांक १९.१०.२०१४ ास मान्यता प्रदान केलीं

(UGC पत्र क्रमांक D/O/१४/२०१४(CPP-II) दिनांक १९.१०.२०१४ सहपत्र संलग्न केले आहे)

(पुरणचंद्र मेश्राम)
कुलसचिव

प्रतिलिपी माहिती व पुढील कार्यवाहीसाठी अग्रेषित:

१. राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाशी संलग्नीत/संचालीत महाविद्यालयातील सर्व प्राचार्य व शैक्षणिक विभागाचे विभाग प्रमुख,
२. डॉ.(श्रीमती) पंकज मित्तल विद्यापीठ अनुदान आयोग कहादुरशाह जफर मार्ग,नवी दिल्ली–११०००२
३. डॉ. विक्रम सहाय विद्यापीठ अनुदान आयोग कहादुरशाह जफर मार्ग,नवी दिल्ली– ११०००२
४. श्री.चं.के.जाधव,सह सचिव उच्च व तंत्र शिक्षन विभाग महाराष्ट्र शासन मुंबई–४०००३२
५. मा. वित्त व लेखा अधिकारी
६. मा. संचालक (बी.सी.यु.डी.),
७. मा.परीक्षा नियंत्रक,
८. उपकुलसचिव, परीक्षा पुर्व,परीक्षा उपरांत,महाविद्यालयीन शाखा
९. सहायक कुलसचिव सामान्य परीक्षा व चौकशी, सामान्य परीक्षा व व्या.परीक्षा
१०.विद्यापीठाचे सर्व अधिकारी
११.मा. कुलगुरूंचे स्वीय सहाय्यक,
१२.मा.कुलसचिवांचे स्वीय सहाय्यक,
१३.श्रीमती विना प्रकाशे, माहितीशास्त्रज्ञ,

(६ ते १२:) राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर

(मनिष झोडपे)
उपकुलसचिव (विद्या)

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर

" (सेंट्रल प्रोव्हिन्सेस शासन शिक्षण विभागाची अधिसूचना क्रमांक ५१३ दिनांक १ ऑगस्ट, १९२३ द्वारा स्थापित व महाराष्ट्र विद्यापीठ अधिनियम, १९९४ द्वारा संचालित राज्य विद्यापीठ)"

(विद्या विभाग)

छत्रपती शिवाजी महाराज प्रशासकीय परिसर, रविन्द्रनाथ टागोर मार्ग, नागपूर – ४४० ००१.

दूरध्वनी क्रमांक: कार्यालय: ०७१२–२५३२०६३ फॅक्स : ०७१२–२५५५७०१

क्र. रातुमनावि/विद्या/वि.प./१५/234 दिनांक ~~२६~~ 25 जुन, २०१५

अधिसूचना

या अधिसूचनेद्वारा सर्व संबंधीतांना सूचित करण्यात येते की, दिनांक २७ नोव्हेंबर, २०१४ रोजी संपन्न झालेल्या विद्वत परिषदेच्या सभेतील खालील बाब क्रमांक १४८,१४९,व १५० यास विद्वत परिषदेने मान्यता प्रदान केलेली आहे. विद्वत परिषदेच्या मान्यतेनंतर सदर बाबीस व्यवस्थापन परिषदेने बाबक्र.२४,२५व२६दिनांक २ मार्च,२०१५ नुसार मान्यता प्रदान केलेली आहे.

करिता सर्व संबंधीतांनी खालील तीन्ही बाबीचे सहपत्रा नुसार राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठा अंतर्गत येणारे सर्व महाविद्यालये, विद्यापीठ शैक्षणिक विभाग आणि विद्यापीठ संचालीत महाविद्यालय यानी शैक्षणिक सत्र २०१५–२०१६ पासून संबधीत विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्याबाबत कार्यवाही घ्यावी.

मुक्त व दुर शिक्षण विद्यापीठाच्या पदवी समकक्ष समजाव्यात

बाब क्र.२४: विद्यापीठ अनुदान आयोग, बहादुरशहा जफर मार्ग, नवि दिल्ली यांचे पत्र क्र. No.UGC/DEB/२०१३ दि. १४.१०.२०१३ मध्ये नमूद असल्याप्रमाणे मुक्त व दुर शिक्षण विद्यापीठाच्या पदव्या राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठाच्या पदव्यांशी समकक्ष आहेत.

(UGC/DEB/२०१३ दि. १४.१०.२०१३ सहपत्र संलग्न केले आहे)

व्यवसाय शिक्षण परिक्षा मंडळाचे २ वर्ष कालावधीचे अभ्यासक्रमांना उच्च शिक्षणासाठी १०+२ स्तराची समकक्षता निश्चित केली.

बाब क्र. २५: व्यवसाय शिक्षण परिक्षा मंडळाचे २ वर्ष कालावधीचे अभ्यासक्रमांना उच्च शिक्षणासाठी १०+२ स्तराची समकक्षता निश्चित करणे बाबत शासनानी दिनांक २८ सप्टेंबर २०१२ रोजी निर्णय क्रमांक व्हीओसी. २०१२/५९१/प.क्र. २४५ (अ) / व्य / शि. ४, नुसार मान्यता दिलेली आहे. शासन निर्णयाप्रमाणे सदर अभ्यासक्रमातील पदवी अभ्यासक्रमात विद्यापीठ अंतर्गत येणाऱ्या विविध विद्याशाखेच्या पदवी अभ्यासक्रमातील प्रथम वर्षाला प्रवेश घेणेबाबत अभ्यासक्रमनिहाय समकक्षते बाबत.

(२८ सप्टेंबर २०१२ रोजी निर्णय क्रमांक व्हीओसी. २०१२/५९१/प.क्र. २४५ (अ) / व्य / शि. ४,सहपत्र संलग्न केले आहे)

शासन निर्णय :-

वरील पार्श्वभूमीवर महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाचे सोबतच्या परीशिष्ट "अ" मध्ये दर्शविल्यानुसार इयत्ता १० वी उत्तीर्ण झाल्यानंतर २ वर्ष कालावधीच्या पूर्ण वेळ स्वरूपाच्या विविध गटातील २११ अभ्यासक्रमांना +२ स्तराची समकक्षता (Equivalence) म्हणून या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे. म्हणजेच महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परिक्षा मंडळाचे प्रमाणपत्र हे राज्यातील उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाकडून इयत्ता १२ वी (सर्व विद्या शाखा) उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांसाठी देण्यांत येणाऱ्या प्रमाणपत्राशी समतुल्य राहील.

महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळाने इलेक्ट्रॉनिक्स तसेच प्रिंट मिडीयामध्ये व्यापक प्रसिध्दी दयावी.

सदर शासन निर्णय शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणकीय सांकेतांक क्रमांक २०१२०९२८१५०२३४२४०२ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

(चं. के. जाधव)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१) आयुक्त, रोजगार स्वयंरोजगार व कौशल्य विकास, नवी मुंबई .
२) संचालक (प्रशिक्षण) व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय , महाराष्ट्र राज्य, मंबई - १
३) संचालक (व्यवसाय शिक्षण) व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय , महाराष्ट्र राज्य, मंबई - १
४) सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण प्रादेशिक कार्यालय, मुंबई / नाशिक / पुणे / अमरावती / औरंगाबाद / नागपूर (व्यवसाय शिक्षण संचालनालयामार्फत)
५) सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक, (शालेय शिक्षण विभाग), मुंबई/ पुणे/ नाशिक/ कोल्हापूर/ नागपूर/ अमरावती/ लातूर/ औरंगाबाद. (व्यवसाय शिक्षण संचालनालयामार्फत)
६) संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी (व्यवसाय शिक्षण संचालनालयामार्फत)
७) सचिव, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मंडळ, पुणे
८) कुलसचिव, सर्व विद्यापिठे, महाराष्ट्र राज्य. (कृषी / अकृषी)
९) सहसचिव, उच्च शिक्षण, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०) सह सचिव, शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११) सहसचिव, विद्यापिठे, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२) उपसचिव, तंत्र शिक्षण, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३) संचालक, तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य ,मुंबई
१४) संचालक, उच्च शिक्षण, संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१५) संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य मुंबई.
१६) संचालक, शालेय शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१७) महाराष्ट्र राज्य कृषी शिक्षण व संशेधन परीषद, पुणे.
१८) सचिव, महाराष्ट्र राज्य व्यवसाय शिक्षण परीक्षा मंडळ, बांद्रा, मुंबई ५१
१९) मा. मंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग) यांचे खाजगी सचिव
२०) मा. राज्यमंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग) यांचे खाजगी सचिव
२१) निवड नस्ती (व्यशि-४)